

Vec C-53/20

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

3. február 2020

Vnútroštátny súd:

Bundesgerichtshof

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

19. december 2019

Navrhovateľ v konaní o opravnom prostriedku „Rechtsbeschwerde“:

Hengstenberg GmbH & Co. KG

Odporca v konaní o opravnom prostriedku „Rechtsbeschwerde“:

Spreewaldverein e.V.

Predmet konania vo veci samej

Zemepisné označenie pôvodu „Spreewälder Gurken“, žiadosť o zmenu a doplnenie špecifikácie výrobku

Predmet a právny základ prejudiciálneho konania

Výklad práva Únie, najmä pojmu „oprávnený záujem“ v zmysle článku 49 ods. 3 a 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012 z 21. novembra 2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny (Ú. v. EÚ L 343, 2012, s. 1; ďalej len „nariadenie 1151/2012“); článok 267 ZFEÚ

Prejudiciálne otázky

1. Môže v konaní o zmene a doplnení špecifikácie, ktoré nie sú nepodstatné, každá existujúca alebo potenciálna hospodárska dotknutosť fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá nie je úplne nepravdepodobná, stačiť na to, aby odôvodnila oprávnený záujem, ktorý sa pre podanie námietky proti žiadosti alebo na podanie opravného prostriedku proti pozitívnemu rozhodnutiu o tejto žiadosti vyžaduje v zmysle článku 53 ods. 2 prvého pododseku v spojení s článkom 49 ods. 3 prvým pododsekom a ods. 4 druhým pododsekom nariadenia (EÚ) č. 1151/2012?
2. Pre prípad, že odpoveď na prvú otázku bude záporná:

Majú v konaní o zmene alebo doplnení špecifikácie, ktoré nie sú nepodstatné, oprávnený záujem v zmysle článku 53 ods. 2 prvého pododseku v spojení s článkom 49 ods. 3 prvým pododsekom a ods. 4 druhým pododsekom nariadenia 1151/2012 (iba) tie hospodárske subjekty, ktoré vyrábajú výrobky alebo potraviny, ktoré sú porovnateľné s výrobkami a potravinami hospodárskych subjektov, v prospech ktorých je chránené zemepisné označenie zapísané?
3. Pre prípad, že odpoveď na druhú otázku bude záporná:
 - a) Treba vo vzťahu k požiadavkám na oprávnený záujem v zmysle článku 49 ods. 3 prvého pododseku a ods. 4 druhého pododseku nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 rozlišovať medzi postupom zápisu do registra podľa článkov 49 až 52 nariadenia 1151/2012 na jednej strane a medzi konaním o zmene a doplnení špecifikácie podľa článku 53 nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 na druhej strane a
 - b) majú preto v konaní o zmene a doplnení špecifikácie, ktorá nie je nepodstatná, oprávnený záujem v zmysle článku 53 ods. 2 prvého

pododseku v spojení s článkom 49 ods. 3 prvým pododsekom a ods. 4 druhým pododsekom nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 iba tí výrobcovia, ktorí vyrábajú alebo majú konkrétny zámer vyrábať výrobky zodpovedajúce špecifikácii v tejto zemepisnej oblasti, takže výrobcovia, ktorí v tejto oblasti „nie sú usadení“, sú z uplatňovania oprávneného záujmu *a priori* vylúčení?

Citované predpisy práva Únie

Predpisy o chránených zemepisných označeniach (CHZO), v súčasnosti upravené v nariadení (EÚ) č. 1151/2012, citované sú články 5, 49 a 53

Citované vnútroštátne predpisy

Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen (Markengesetz) [zákon o ochrane ochranných známk a iných rozlišovacích označení (zákon o ochranných známkach)], § 130 až 133

Krátke zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Označenie „Spreewälder Gurken“ je od 19. marca 1999 zapísané do registra chránených označení pôvodu a chránených zemepisných označení vedeného Komisiou Európskej únie ako chránené zemepisné označenie pre nespracovanú a spracovanú zeleninu.
- 2 V návrhu na zápis sa okrem iného uvádzalo, že spracovaný výrobok z viac ako 70 % pozostáva z uhoriek, ktoré boli dopestované podľa kontrolovanej integrovanej kultúry v hospodárskom priestore Spreewald, že sa v ňom ako prísady – v závislosti od príchute – používajú čerstvá cibuľa, čerstvý kôpor a bylinky, ako aj chren a že osobitný význam má spracovanie v hospodárskom priestore Spreewald, pretože tam je možné zaručiť tradičné metódy konzervovania a spracovania.
- 3 Navrhovateľ (a odporca v konaní o opravnom prostriedku „Rechtsbeschwerde“), v ktorom sú ako členovia združení všetci výrobcovia „Spreewälder Gurken CHZO“, spravuje chránené zemepisné označenie. Dňa 18. februára 2012 podal na Deutsches Patent- und Markenamt (Nemecký úrad pre patenty a ochranné známky, Nemecko) žiadosť o zmenu a doplnenie špecifikácie výrobku. Zmena sa týka predovšetkým toho, že má byť prípustné použitie ďalších prídavných látok, ako aj konzervačných prostriedkov.
- 4 Návrh na zmenu špecifikácie bol uverejnený vo Vestníku ochranných známk z 22. augusta 2014. Písomným podaním zo 16. októbra 2014 podala navrhovateľka námietku. Rozhodnutím z 10. septembra 2015 Nemecký úrad pre patenty a ochranné známky konštatoval, že návrh na zmenu je v súlade

s nariadením (EÚ) č. 1151/2012. Sťažnosť proti tomuto rozhodnutiu Bundespatentgericht (Spolkový patentový súd, Nemecko) zamietol a pripustil opravný prostriedok „Rechtsbeschwerde“ na Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko).

- 5 Bundespatentgericht (Spolkový patentový súd) považoval sťažnosť za neprípustnú, pretože navrhovateľka nie je dotknutá vo svojom oprávnenom záujme. V tomto smere treba rozlišovať medzi návrhom na zápis a návrhom na zmenu a doplnenie špecifikácie výrobku. V prípade zmeny a doplnenia špecifikácie výrobku neexistuje oprávnený záujem miestne cudzích, ktorí beztak nesmú používať chránené označenie. Samotné obchodovanie s výrobkami, ktoré sú označované chráneným zemepisným označením, samo osebe nemôže byť základom oprávneného záujmu. Údajné znehodnotenie chráneného zemepisného označenia alebo poškodenie povesti alebo prestíže výrobku sa týka iba výrobcov sídliačich v zemepisnej oblasti pôvodu. Sťažnosť je ostatne neodôvodnená aj preto, lebo z aktuálne platnej špecifikácie nevyplýva generálny zákaz prídavných látok. Aj keby návrh na zmenu a doplnenie špecifikácie viedol k „podstatným zmenám“ v zmysle článku 53 ods. 2 tretieho pododseku nariadenia (EÚ) č. 1151/2012, boli by tieto zmeny v plnej miere vecne oprávnené.

Krátka prezentácia odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 6 Na navrhovanú zmenu špecifikácie výrobku sa od jeho nadobudnutia účinnosti uplatňuje nariadenie (EÚ) č. 1151/2012 v spojení s vnútroštátnymi vykonávacími ustanoveniami Markengesetz.
- 7 Podľa článku 49 ods. 3 prvého pododseku nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 členský štát ako súčasť prieskumu iniciuje vnútroštátne námietkové konanie, v rámci ktorého sa zabezpečí náležité zverejnenie žiadosti o zápis chránených označení pôvodu a chránených zemepisných označení a poskytne primeranú lehotu, počas ktorej akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá má oprávnený záujem a má sídlo alebo bydlisko na jeho území, môže vzniesť námietku voči žiadosti. Konania o žiadostiach o zmenu a doplnenie špecifikácie výrobku, ktoré nie sú nepodstatné, podľa článku 53 ods. 2 prvého pododseku nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 taktiež podliehajú konaniu podľa článku 49 nariadenia (EÚ) č. 1151/2012. Ak sú navrhované zmeny nepodstatné, v členskom štáte a na únijnej úrovni sa vykoná zjednodušené konanie; námietkové konanie sa neuskutoční.
- 8 Pre dovolacie konanie treba predpokladať, že v prípade navrhovanej zmeny špecifikácie výrobku ide o zmenu, ktorá nie je nepodstatná. Nemecký úrad pre patenty a ochranné známky začal konanie o zápis nie nepodstatných zmien podľa príslušných ustanovení Markengesetz a článku 9 ods. 2 prvej vety nariadenia Rady (ES) č. 510/2006 z 20. marca 2006 o ochrane zemepisných označení a označení pôvodu poľnohospodárskych výrobkov a potravín (Ú. v. EÚ L 93, 2006, s. 12) platného v čase podania návrhu.

- 9 Podľa Markengesetz, ktorým sa preberajú príslušné normatívy práva Únie, v lehote dvoch mesiacov od uverejnenia žiadosti o zápis chráneného zemepisného označenia môže každá osoba, ktorá má oprávnený záujem a ktorá má sídlo alebo bydlisko na území Spolkovej republiky Nemecko, podať proti tomuto návrhu námietku na Nemecký úrad pre patenty a ochranné známky. Obdobne to platí aj pre žiadosti o zmeny a doplnenie špecifikácie výrobku, ktoré nie sú nepodstatné. Ak Nemecký úrad pre patenty a ochranné známky rozhodnutím konštatuje, že žiadosť o zmenu špecifikácie spĺňa požiadavky nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 a predpisov vydaných na jeho vykonanie, proti tomuto rozhodnutiu majú právo podať sťažnosť tie osoby, ktoré proti žiadosti v stanovenej lehote podali námietku alebo ktorých oprávnený záujem je dotknutý kladným rozhodnutím o žiadosti na základe zmenených údajov. Tieto podmienky sú splnené. Navrhovateľka v stanovenej lehote podala námietku.
- 10 Bundespatentgericht (Spolkový patentový súd) však správne vychádzal z toho, že navrhovateľka ešte okrem toho musí preukázať, že rozhodnutím, ktorým patentový úrad vyhovel žiadosti o zmenu špecifikácie výrobku, je dotknutý jej oprávnený záujem. Vyplýva to z článku 49 ods. 4 druhého pododseku nariadenia (EÚ) č. 1151/2012.
- 11 Vnútroštátne orgány tak musia zodpovedať otázku, čo sa má rozumieť pod „oprávneným záujmom“, ktorý umožňuje súdne preskúmanie, a tú nie je možné jednoznačne zodpovedať z normatívo práva Únie a vyžaduje si objasnenie zo strany Súdneho dvora Európskej únie.
- 12 Z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie a spoločných ústavných tradícií, ako aj z článkov 6 a 13 EDP vyplýva, že súdne preskúmanie musí byť v zásade možné (pozri rozsudky SDEÚ z 3. decembra 1992, Oleificio Borelli/Komisia, C-97/91, EU:C:1992:491, bod 14, a zo 6. decembra 2001, Carl Kühne a i., C-269/99, EU:C:2001:659, bod 57, uznesenie z 30. januára 2002, La Conquete/Komisia, C-151/01 P, EU:C:2002:62, bod 46, ako aj rozsudok z 2. júla 2009, Bavaria a Bavaria Italia, C-343/07, EU:C:2009:415, bod 57). Možnosť súdneho preskúmania potom v zásade musí existovať aj vo vzťahu k takému úkonu ako je žiadosť o zmenu a doplnenie špecifikácie, ktorá predstavuje nevyhnutné štádium konania smerujúceho k vydaniu opatrenia Únie. Vnútroštátne súdy, ktoré rozhodujú o zákonnosti žiadosti o zápis chráneného zemepisného označenia alebo – ako v tomto prípade – o zmene špecifikácie výrobku, pritom musia uplatniť rovnaké kritériá posúdenia ako v prípade iných konečných rozhodnutí, ktoré dotknuté vnútroštátne orgány vydávajú a ktoré môžu zasahovať do práv, ktoré tretím osobám vyplývajú z práva Únie. Príslušná žaloba sa preto musí považovať za prípustnú, aj keď to v takom prípade nestanovujú vnútroštátne procesné predpisy (pozri rozsudky Oleificio Borelli/Komisia, bod 13, a Carl Kühne a i., bod 58, ako aj uznesenie La Conquete/Komisia, bod 47).
- 13 Podľa mienky vnútroštátneho súdu z toho nevyplýva, že v rámci článku 49 ods. 4 druhého pododseku nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 by prichádzala do úvahy možnosť podať *actio popularis* (nemecky: Popularklage). Avšak podľa článku 12

ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 môže chránené zemepisné označenie používať každý hospodársky subjekt, ktorý na trh uvádza výrobok, ktorý spĺňa príslušnú špecifikáciu. Vychádzajúc z toho vzniká otázka, či v konaní o zmene a doplnení špecifikácie, ktoré nie sú nepodstatné, každá skutočná alebo potenciálna hospodárska dotknutosť fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá nie je úplne nepravdepodobná, môže stačiť na to, aby odôvodnila oprávnený záujem, ktorý sa pre námietky proti žiadosti alebo na podanie oprávneného prostriedku proti pozitívnemu rozhodnutiu o tejto žiadosti vyžaduje v zmysle článku 49 ods. 3 prvého pododseku a ods. 4 druhého pododseku nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 (prvá prejudiciálna otázka).

- 14 Proti takejto širokej koncepcii oprávneného záujmu svedčí podľa mienky vnútroštátneho súdu to, že tým by požiadavka „oprávneného“ záujmu vo výsledku stratila význam, pretože oprávnenie podať námietku a opravný prostriedok by nebolo dostatočne ohraničené.
- 15 Obmedzenie práva na podanie námietky a práva na podanie oprávneného prostriedku požiadavkou oprávneného záujmu stanovenou v článku 49 ods. 3 prvom pododseku a ods. 4 druhom pododseku nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 by bolo možné dosiahnuť tým, že taký oprávnený záujem patrí (iba) tým hospodárskym subjektom, ktoré vyrábajú porovnateľné výrobky alebo potraviny ako tí, v prospech ktorých je chránené zemepisné označenie zapísané (druhá prejudiciálna otázka). Ako definičné kritérium pre určenie tejto skupiny hospodárskych subjektov s oprávneným záujmom by mohol byť použitý konkrétny súťažný vzťah, ktorý je určujúci v súťažnom práve. Podľa neho by potom bolo treba rozlišovať, či sú namietajúci na jednej strane a výrobcovia zo zemepisnej oblasti na strane druhej konkurentmi, ktorí sa pokúšajú predávať podobné výrobky alebo služby v rámci toho istého okruhu konečných spotrebiteľov, a preto súťažné správanie jedného môže ovplyvniť druhého, teda brániť mu v predaji alebo narušiť jeho predaj.
- 16 V prospech takého výkladu svedčí ochrana spravodlivej hospodárskej súťaže. Cieľom nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 je podľa jeho článku 1 ods. 1 písm. a) zabezpečenie spravodlivej hospodárskej súťaže pre poľnohospodárov a výrobcov poľnohospodárskych výrobkov a potravín s vlastnosťami a charakteristickými znakmi, ktoré predstavujú pridanú hodnotu. Toto (oprávnené) podporovanie určitej skupiny poľnohospodárov a výrobcov však nesmie viesť k neoprávnenej konkurenčnej výhode voči poľnohospodárom a výrobcom, ktorí do tejto skupiny nepatria. Na ochranu spravodlivej hospodárskej súťaže musia mať títo konkurenti možnosť začať správne alebo súdne konanie, ak existuje riziko, že výrobky, ktoré môžu byť označené chráneným zemepisným označením, už nezodpovedajú tomu, čo na základe špecifikácie výrobku sľubujú spotrebiteľkám a spotrebiteľom.
- 17 Navrhovateľka logicky správne vyjadrila, že zmena špecifikácie výrobku, ktorú v žiadosti žiada žiadateľ, vedie k tomu, že výrobky označené chráneným zemepisným označením „Spreewälder Gurken“ sa v rozpore so spojitou so zemepisnou oblasťou, ktorá je opísaná v špecifikácii výrobku a ktorá tvorí

opodstatnenie ochrany, už nebudú spracovávať podľa „tradičných metód konzervovania a spracovania“ a to by pre navrhovateľku malo hospodárske dôsledky. Ak by táto námietka bola dôvodná – čo však nie je relevantné v rámci aktívnej legitimácie pre podanie dovolania – viedlo by to ku konkurenčnej výhode pre výrobcov sídliacich v tejto zemepisnej oblasti. Na rozdiel od konkurenčnej výhody zaručovanej nariadením (EÚ) č. 1151/2012, ktorá spočíva na špecifickosti výrobkov, by takáto konkurenčná výhoda bola neodôvodnená. Taká zmena špecifikácie výrobku by výrobcom zo zemepisnej oblasti umožnila opatriť svoje uhorky údajom „Spreewälder Gurken“, ktorý podporuje odbyt, a odkazovať pritom na tradičné metódy konzervovania a spracovania odôvodňujúce toto označenie, hoci v prípade použitých metód by (už) nešlo o tradičné metódy.

- 18 Okolnosť, že chránené zemepisné označenie poskytuje ochranu iba určitým oprávneným osobám, neznamena, že osoby, ktoré takéto oprávnenie nemajú, nemôžu túto ochranu spochybníť. Porovnateľným spôsobom tak žalobu na výmaz ochrannej známky môže podať ktokoľvek; nevyžaduje sa ani len oprávnený záujem. Navyše chránené zemepisné označenie nielen priznáva práva, ale aj ukladá výrobcom povinnosť dodržiavať požiadavky špecifikácie výrobku. Táto povinnosť slúži prinajmenšom aj spravodlivej hospodárskej súťaži a konkurenti, ktorí nesídlia v tejto zemepisnej oblasti, musia mať možnosť vymáhať jej dodržiavanie.
- 19 Napokon prichádza do úvahy aj rozlišovanie medzi požiadavkami oprávneného záujmu v konaní o zápise na jednej strane a v rámci zmeny špecifikácie výrobku na strane druhej a v prípade žiadosti o zmenu a doplnenie špecifikácie uznať existenciu oprávneného záujmu iba u výrobcov, ktorí v zemepisnej oblasti vyrábajú výrobky, ktoré zodpovedajú špecifikácii výrobku, alebo takú výrobu konkrétne zamýšľajú (tretia prejudiciálna otázka).
- 20 Bundespatentgericht (Spolkový patentový súd) vychádzal z takého diferencovania medzi konaním o zápise a konaním o zmene špecifikácie a domnieval sa, že v konaní o zápise s jeho ďalekosiahlymi účinkami sa oprávnený záujem musí vykladať extenzívne. Naproti tomu v prípade zmeny špecifikácie výrobku výrobcovia, ktorí v predmetnej oblasti nie sú usadení, *a priori* nemajú oprávnený záujem, pretože z používania chráneného zemepisného označenia sú vylúčení.
- 21 Tomuto diferencovaniu by mohlo brániť už jednoznačné slovné znenie nariadenia. Článok 53 ods. 2 prvý pododsek nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 v prípade konaní o zmenách a doplnení špecifikácie výrobku, ktoré nie sú nepodstatné, odkazuje na predpisy o konaní o zápise podľa článkov 49 až 52 nariadenia (EÚ) č. 1151/2012, bez toho, aby pre konanie o zmene špecifikácie výrobku odlišne definoval pojem „oprávnený záujem“. V prípade takého rozlišovania okrem toho dochádza k (šikanóznej) možnosti najskôr dať zapísať chránené zemepisné označenie s nákladnými alebo prísnymi špecifikáciami výrobku s cieľom neskôr v konaní o zmene a doplnení špecifikácie výrobku, v rámci ktorého už miestne nepríslušní výrobcovia nebudú mať možnosť podať námietku, tieto požiadavky „zmäkčiť“. To – aj keď takáto žiadosť v konaní pred vnútroštátnym patentovým úradom

a pred Komisiou podlieha dvom úradným preskúmaniam – taktiež svedčí proti výkladu pojmu „oprávnený záujem“ v konaní o zmene špecifikácie výrobku takým spôsobom, ktorý by sa odlišoval od výkladu tohto pojmu v konaní o zápise.

- 22 Nie je zjavné ani to, prečo by v prípade návrhu na zmenu špecifikácie výrobku mal patriť oprávnený záujem a tým aj možnosť podať námietku a opravný prostriedok iba miestnym výrobcom. V tejto súvislosti je obzvlášť nepresvedčivé porovnanie s právom ochranných známk, na ktoré sa odvoláva navrhovateľka. Chránené zemepisné označenia síce požívajú ochranu podľa právnych predpisov o označeniach výrobkov (pozri rozsudky SDEÚ z 10. novembra 1992, Exportur, C-3/91, EU:C:1992:420, body 37 a nasl., z 20. mája 2003, Ravil, C-469/00, EU:C:2003:295, bod 49, z 20. mája 2003, Consorzio del Prosciutto di Parma und Salumificio S. Rita, C-108/01, EU:C:2003:296, bod 64). Na rozdiel od práv z ochrannej známky, v prípade ktorých nadobúdatelia licencie alebo predajcovia spravidla nemajú vplyv na kvalitu výrobkov predávaných pod značkou, je ochrana zemepisných označení odôvodnená súvislosťou výrobku so zemepisnou oblasťou (pozri článok 5 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1151/2012), ktorá nachádza svoje vyjadrenie a zakotvenie v špecifikácii výrobku. Podstatné vlastnosti výrobku označeného chráneným zemepisným označením sú stanovené v špecifikáciách výrobku. Zápis chráneného zemepisného označenia teda zakladá nielen práva, ale aj povinnosť dodržať určité požiadavky, predovšetkým tie, ktoré sú zakotvené v špecifikácii výrobku. Tie hospodárske subjekty, ktoré svoje výrobky vyrábajú v zemepisnej oblasti a označujú ich chráneným zemepisným označením a ktoré ich pod týmto označením propagujú, sa musia držať normatívo špecifikácie výrobku (v tejto súvislosti pozri tiež odôvodnenie 47 nariadenia (EÚ) č. 1151/2012). Potom však aj subjekty, ktoré „ktoré v tejto oblasti nie sú usadené“ musia mať možnosť procesne postupovať proti zmene špecifikácie výrobku, v prípade ktorej hrozí riziko, že kvalita alebo povesť výrobku už v rozpore s ustanovením článku 5 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 nebude odkazovať na jeho zemepisný pôvod.